

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ו, 2016
מספר השאלון: 217,004201

יהדות

דינים

לבתי ספר עצמאיים

2 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
- | | | | | |
|-----------|---|--------|---|------------------|
| פרק ראשון | — | (10×2) | — | 20 נקודות |
| פרק שני | — | (8×10) | — | <u>80 נקודות</u> |
| סה"כ | — | | | 100 נקודות |
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון (20 נקודות)

ענה על שתיים מן השאלות 1-3.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 10 נקודות).

1. דיני ערב שבת ותוספת שבת

א. כתוב את ההלכה הנוגעת לכל אחד מן הזמנים האלה:

— זמן מנחה ואילך

— תשע שעות (זמניות) ואילך

— חצי שעה לפני שקיעה

— בין השמשות

(4 נקודות)

ב. (1) באיזה תנאי מותר לפרוש גג של אוהל ארעי בשבת? (2 נקודות)

(2) אילו תבשילים מותר להניח בערב שבת על כירה שאינה גרופה וקטומה, כדי שימשיכו

להתבשל בשבת? ציין שני תבשילים. (2 נקודות)

(3) באיזה תנאי מותר בשבת להכניס חפץ לסל התלוי על מסמר שתקוע בעץ?

(2 נקודות)

2. מלאכת הכותב ומלאכת המוחק

א. באיזה אופן יעבור אדם על מלאכת כותב מדאורייתא, אף שלא ישתמש בכלי כתיבה?

(נקודה אחת)

ב. חז"ל אסרו אופנים שונים של כתיבה שלא באמצעות כלי כתיבה אך לא על גבי נייר.

כתוב ארבעה מן האופנים האלה. (4 נקודות)

ג. עוגה מקושטת באותיות – באיזה מקרה אסור לפרוס אותה לפרוסות, ובאיזה מקרה

מותר? (3 נקודות)

ד. "אם נדבקו דפי ספר... במקום הכתב – אסור להפרידם". נמק הלכה זו. (2 נקודות)

3. דיני חולים

א. לפניך ארבעה סוגים של פעולות. בנוגע לכל סוג של פעולה, ציין את סוג החולה שבעבורו

מותר לעשות את הפעולות האלה:

- (1) רק פעולות שאסורות מדרבנן, ורק בשינוי.
 - (2) רק פעולות שאסורות מדרבנן, גם בלא שינוי.
 - (3) פעולות שאסורות מדאורייתא, רק בשינוי.
 - (4) פעולות שאסורות מדאורייתא, עדיף בשינוי.
- (5 נקודות)

ב. "גזרה משום שחיקת סממנים" –

- (1) הסבר מהי שחיקת סממנים.
 - (2) מה אסור לעשות משום גזרה זו, ועל איזה חולה אסרו זאת חכמים?
 - (3) באיזה אופן מותר להקל על סבלו של אדם זה?
- (5 נקודות)

פרק שני (80 נקודות)

ענה על עשר מן השאלות 4-15.

בשאלה שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

4. הלכות קריאת שמע

א. "מצווה מן המובחר לקרותה כוונתים".

מתי הוותיקים קוראים קריאת שמע, ומהו הטעם שקוראים קריאת שמע בזמן זה?

(3 נקודות)

ב. עד מתי אפשר לקרוא קריאת שמע עם ברכותיה? (2 נקודות)

ג. כיצד יקרא חולה השוכב במיטה קריאת שמע? (3 נקודות)

5. הלכות תפילת שמונה עשרה

א. לאיזה כיוון צריכים לפנות כל המתפללים, ומדוע הם צריכים לפנות לשם? (2 נקודות)

ב. אדם מתפלל תפילת שמונה עשרה ונזכר לפתע שהוא אינו פונה לכיוון הנכון – מה עליו לעשות? (2 נקודות)

ג. כתוב כמה פעמים יש להשתחוות בתפילת שמונה עשרה, וציון באילו ברכות יש להשתחוות.

(2 נקודות)

ד. תאר את שלבי ההשתחויה בתפילת שמונה עשרה בהתאם למילות הברכה. (2 נקודות)

6. הלכות תפילת הדרך

א. (1) איזה "יוצא לדרך" חייב לומר תפילת הדרך?

(2) באיזה שלב של הדרך יש לומר מלכתחילה תפילת הדרך?

(3) אדם שלא אמר תפילת הדרך בשלב זה – מה דינו?

(4 נקודות)

ב. באיזה מקרה אדם צריך לחזור ולומר תפילת הדרך, אף שכבר אמר אותה באותו היום?

(2 נקודות)

ג. "תפילת הדרך צריכה לאמרה סמוך לברכה אחרת". הסבר הלכה זו והבא לה דוגמה.

(2 נקודות)

7. הלכות נטילת ידיים לסעודה

- א. אדם שנטל ידיו, וקודם שבירך נגע אדם אחר בידיו הרטובות — מה עליו לעשות? (2 נקודות)
- ב. ציין שלוש דוגמאות של מים שנפסלו מלשמש לנטילת ידיים. (3 נקודות)
- ג. אדם המהלך בדרך ורוצה לאכול פת אך אין ברשותו מים לנטילת ידיים.
- (1) אם הוא יודע שימצא מים לנטילה בהמשך הדרך — באיזה מקרה עליו להמתין עד שיגיע למקור מים?
- (2) אם הוא יודע שלא ימצא מים כלל — מה דינו?
- (3 נקודות)

8. דיני שמחת יום טוב

- א. כיצד מקיימים מצוות "כבוד יום טוב", וכיצד מקיימים מצוות "עונג יום טוב"? (4 נקודות)
- ב. באיזה יום טוב אין מברכים ברכת "שהחיינו"? נמק את תשובתך. (2 נקודות)
- ג. מהו ההבדל בין ההבדלה של מוצאי יום טוב ובין ההבדלה של מוצאי שבת? (2 נקודות)

9. הלכות בדיקת חמץ וביטול חמץ

- א. (1) הסבר מהו "ביטול חמץ".
- (2) לפני חג הפסח מבטלים את החמץ פעמיים. ציין את זמן הביטול בכל אחת מן הפעמים.
- (3 נקודות)
- ב. מהו נוסח הברכה שמברכים לפני בדיקת חמץ, ומדוע תיקנו נוסח זה דווקא? (3 נקודות)
- ג. אדם שיש לו כמה דירות, והוא צריך לבדוק חמץ בכולן — כמה פעמים עליו לברך? (2 נקודות)

10. הלכות ספירת העומר וימי הספירה

- א. מה הם מנהגי האבלות שנוהגים בימי ספירת העומר, ומדוע נוהגים מנהגי אבלות בימים אלה? (3 נקודות)
- ב. מתי מתחילים ל"ג הימים שנוהגים בהם מנהגי אבלות? ציין שלוש שיטות. (3 נקודות)
- ג. הסבר מדוע בליל שבועות מתחילים להתפלל תפילת ערבית רק מצאת הכוכבים.
- (2 נקודות)
- / המשך בעמוד 6 /

11. הלכות טבילת כלים

- א.** מדוע יש להטביל כלים שנקנו מגוי, ומהו נוסח הברכה שיש לברך לפני הטבילה?
(2 נקודות)
- ב.** לפניך רשימה של ארבעה כלים (1)-(4). בנוגע לכל אחד מן הכלים, ציין אם צריך להטביל אותו בברכה, להטביל אותו בלא ברכה או שהוא פטור מטבילה.
- (1) כלי זכוכית
(2) כלי חרס
(3) כלי עץ
(4) כלי חרסינה
(3 נקודות)
- ג.** ציין שלוש הקפדות שיש להקפיד כשמטבילים כלים. (3 נקודות)

12. הלכות הפרשת חלה

- א.** מהו סוג העיסה שחייבים להפריש ממנה חלה בברכה, ובאיזה מקרה מפרישים חלה מעיסה זו בלא ברכה? (3 נקודות)
- ב.** מהו שיעור העיסה שמחייב הפרשת חלה? (2 נקודות)
- ג.** (1) עיסה שנילושה במשקים מסוימים – חייבים להפריש ממנה חלה בברכה. ציין שלושה ממשקים אלה.
(2) עיסה שנילושה במשקים מסוימים – יש ספק אם חייבים להפריש ממנה חלה בברכה. ציין משקה אחד.
(3 נקודות)

13. דיני ביעור שביעית

- א.** מהו זמן הביעור של תערובת שיש בה מאכלים שזמני ביעורם שונים? (3 נקודות)
- ב.** באילו מקרים נפטר מאכל לגמרי מביעור שביעית? (3 נקודות)
- ג.** מה חייב בביעור שביעית, אף שהוא אינו מאכל, ומהו זמן ביעורו? (2 נקודות)

14. הלכות צדקה

- א. איזה עני חייב במצוות צדקה, ואיזה עני פטור ממצווה זו? (2 נקודות)
- ב. כיצד אדם צריך לנהוג בעני בשעה שהוא נותן לו צדקה, וכיצד הוא צריך לנהוג בעני כשאין בידו לתת לו צדקה? (3 נקודות)
- ג. תלמיד חכם עני שאינו רוצה לקבל צדקה — כיצד יש לנהוג בו? (3 נקודות)

15. הלכות ריבית

- א. הסבר מדוע "קרוב יותר שיהא האדם נכשל באיסור ריבית מבשאר איסורים שבממוץ". (2 נקודות)
- ב. מי הם העוברים על איסור ריבית מלבד הלווה והמלווה? (3 נקודות)
- ג. אילו מעשים אסורים משום איסור ריבית אף שאינם תשלום ממוץ? כתוב שלוש דוגמאות. (3 נקודות)

בהצלחה!